

ČAJ

Pro chvíle pohody

KVĚTEN 2024

Časopis Autorů Jičínska

Pozdní jaro

**Květ sakury brzy opadá –
Chaos proudu okvětních lístků
Neuspořádaně
V marnosti dopadá**

**Prázdnota se vpíjí a nasycuje
Ovzduší kolem
Být chvíli –
Dýchat chvíli...**

A prázdnota přetrvává

KATEŘINA HRDINOVÁ

212

Vážení čtenáři,

v májovém ČAJi přivítáme
básnířku **Kateřinu Hrdinovou z Bystřece**,
která se představuje výběrem **Černými okraji světa**.

Rozhovor poskytl **Jiří J. Čutka**.

Autor oceněný Jivínským Štefan nedávno vydal knihu fejetonů
Spěchám na svět k obědu (píši o ní v krátké recenzi).

Pan Čutka s humornou nadsázkou přiznal, že :
„S Nobelovkou samozřejmě počítám – jako každý.“

Vzpomeneme **110. výročí úmrtí Arny Geisslové**
prostřednictvím díla Jany Hofmanové
a domácí autory zastupuje **poezie Ilony Pluhařové**.

Dvanáctou částí pokračují moje vzpomínky
na organizované psaní na Jičínsku.

Váš Václav

ČAJ pro chvíle pohody

č.212, květen 2024, ročník XXII

Vydáno 5. května 2024 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozev dŘevník Borovský
Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!

HOST ČAJE:

KATEŘINA HRDINOVÁ

Pochází z Dobrušky a po letech prožitých v Očelicích a Brně zakotvila v Bystřeci. Po maturitě ekonomického zaměření pracovala mimo jiné v oddělení reklam pro Seznam.cz a jako nákupčí nástrojárny v Jablonném nad Orlicí.

Poezii se začala věnovat krátce před svatbou díky literárnímu setkání „Police plná poezie“ v Polici nad Metují. První pokusy publikovala na literárních serverech Písmák a TOTEM. Nyní, po svatbě a třech dětech, hledá čas, sílu a inspiraci pro další tvorbu.

Kateřina Hrdinová – Černými okraji světa

Pozdní jaro

Květ sakury brzy opadá –
Chaos proudu okvětních lístků
Neuspořádaně
V marnosti dopadá

Prázdnota se vpíjí a nasycuje
Ovzduší kolem
Být chvíli –
Dýchat chvíli...

A prázdnota přetrvává

Práce

Šedý příliv odcizených dnů
Vyvolá jistou melancholii
Nečekaně odvíjí se
Výzva zmaru

Stejně pohyby
Neuhneš
Nedáš zpětný chod
Člověka divným směrem
Řídí nějaký mód

Odchod

Staré schody
lemované květinami
Struktura dřeva a barvy
Krátký pohled na verandu a židli
Prázdnota
Beznaděj
Vzpomínka

Svět

Černá prašivina světa protéká
Strouhou všedních dní
Usazuje se v záhybech noci
Jak tér vpíjí se do kůže
Šlahoun s trny tě přes čelo hladí
Jako ruka tvé matky
Vzpomínky na dětství
Hledej v té stoce
Kal mezi prsty
Oči otevřené zeširoka
Zeširoka

Tmavomodré
Kapky říčních hvězd
Promlouvají vzdáleným
Křikem galaxií
Vždycky neslyšně
Přítom tak hlasitě
V nedohlednu

Černými okraji světa

Průlet černými okraji světa
Hvězdný prach
Protíná sluneční svit
Krátéry budoucnosti
Lemují stíny dávné minulosti
V dané chvíli
Daný čas

Stín

Obklopující
Nevzhledný
Průhledný
Dokonale padnoucí
Jen náš
Milovaný i nechtěný

Červeně zbarvené
okraje mraků
Tichá melodie včel
Stébla trávy
Kvetoucí pole máku

Soumrak pozdního dne
krade vášeň
s podzimní únavou
ve stopách –

Dlouhý nádech
Krátký výdech
Struktura podobná stromu
V nekonečném prostoru

Čas

Hnědá pavučina zkázy
mlčky poletuje
pokrývá noční krajinu
Ze skulin cedí se
populace tmy
Ruka zmaru
rudou krví protíná
bolest...

Osud

Můj osude
Odvíjíš mě jak vlákno
K mému cíli
Jako pramen hvězdných drah
Omotáváš kolem mě svou
Šňůru z perel
Nemohu tě ovlivnit
Nemohu tě přetvořit
Můj osude
Jsem jedna stránka
Ve tvé knize

Cesta

Přízrak pšeničného pole
Mlha bloudí
hledá
neznatelně se kloní
v obrysu luny
Otevřeme cestu?
Ale kam?
Vraní křik nás zve –
Realita

Zelená

Zelená atmosféra strohých stěn
Suterén ztuhlý v křeči
Smaragdové srdce strachu
Otázky proč...
Co bude dál
Křik jabloní zestárne
V mlze zapovězení
Otisk minulosti

Olivovníkové stromy
Bez zájmu shlížejí
Na mořské vlny
Šplouchají zvolna
Přítom razantně
Odrolují pevný svět
A v hlubinách
Průzračných myšlenek
Někdo rozsvítí
ALARM

Život

Živote!
Mohu tě změnit
Avšak jen pokud budu sama chtít
Jsem pouhý sen
Vzduchoprázdno tajemna
Jsem blok o mnoha stranách
A stokrát přepsaný
Dokud dýchám, píšu
neúnavný a dokonalý
Rukopis mého já

S Nobelovkou samozřejmě počítám – jako každý.

ROZHOVOR – JIŘÍ J. ČUTKA

Koncem února loňského roku získal Jiří J. Čutka Jivínského Štefana za kulturní počin roku. Jeho nominace byla zdůvodněna takto: *V roce 2022 vystoupil pro veřejnost v Lázních Bělohradě, v Jičíně, v Nových Hradech a jinde. Jeho glosy byly uveřejněny v Českém rozhlasu, Pražském deníku, v Bělohradských listech a v časopisu Kobra. Vyšla mu knížka „zimních“ říkanek V bílých peřinách určená pro nejmenší děti (3. 12. křest v Jičíně a 4. 12. v Praze), která bude mít ještě tři pokračování (podzim, léto, jaro). Vydal také knihu otcových vzpomínek Jen tak si píšu. Ve spolupráci s knihovnou v Lázních Bělohradě uspořádal 15. 3. 2022 večer o Jazzové sekci Svazu hudebníků (Knihy a hudba proti totalitě).*

Shodou okolností jsem se s ním před časem setkal v zubní ordinaci, a tak vím, že pan Čutka je autor plodný, i když začal psát, resp. vydávat svoje díla až v posledních letech.

*** Před lety jste mi věnoval útlou knížečku zajímavých textů svého otce, PhDr. Jiřího Čutky, *Jen tak si píšu* v nádherné grafické úpravě s ilustracemi Ivana Straky. Kniha přináší vzpomínkové texty z dětství v jižních Čechách. Můžete nám svého otce představit? Vydal nějaké dílo za svého života?**

Myslím, že nejlepší odpovědí na tuto otázku je text Jiřího Černého k tátovým nedožitým osmdesátinám:

Čutka nás učil marxismus, literaturu a charakter

To byl on, kdo třeba při Slavnosti třešňu u Karla Kosika – jak píše Ludvík Vaculík v Českém snáři – „zanotil píseň tohoto znění: Ňufnu, Ňufnu, Ňufnu, máme hovno v kufru...“ Pro léto 1979, kdy s Otkou Bednářovou a Danou Němcovou bylo ve vyšetřovací vazbě dalších osm členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, to byla dobrá polnice. Bližila se i provokacím Jiřího Hausmanna a Františka Gellnera, oblíbených autorů Jiřího Čutky.

*Mě Čutka prvně překvapil, když nám na podzim 1957 začal přednášet moderní českou literaturu. Předně to byl od základů marxismu-leninismu, jeho dosavadní specializace, velký skok. A za druhé mluvil o spisovatelích lidštěji i věcněji, než bych právě od něj čekal. Vypadal jak strýc Vasil z Trnkova a Menzelova Miši Kuličky a jako hrom do police se někdy i choval. Se spolužáky z novinářiny jsme si říkali, že s ním asi musel Chruščovův projev o kultu Stalinovy osobnosti pěkně otrást, když vyměnil Gottwalda za Hausmanna. Potom prošel redakcemi měsíčníků *Nová mysl* (1961-63) a *Impuls* (1966-68). Vpádem sovětských tanků v srpnu 1968 se lámaly dějiny a charaktery. Čutkův vydržel.*

*Se svým nejlepším kamarádem, historikem Karlem Bartoškem, se zúčastnili vysočanského sjezdu KSČ. V rozhlasu prý psali a četli – svědčí Ondřej Neff ve svém deníku *Divná okupace* – nejostřejší komentáře prvního okupačního týdne. Odmítli i odjezd prezidenta Svobody k jednáním v Moskvě. „Chtěli, aby zůstal na Hradě a stal se symbolem celonárodního odporu proti okupantům.“*

Když Čutku vyhodili z filozofické fakulty, pracoval u zedníků. Ti si z něj brzy udělali mistra. Jeho děda fasádník by na něj býval mohl být hrdý. Když hned v první vlně podepsal Chartu 77, vyhodili ho i od zedníků. V Praze pracovat nesměl, jinde jak a kdy. Pořád držel basu s Bartoškem; po jeho odchodu do Francie zůstal i v jeho čerpačské maringotce v Kralupech. PhDr. Jiří Čutka se jako dělník živil skoro devatenáct let. Mezitím překonal dva infarkty.

Bohumil Hrabal mu U Křižovníků napsal 11. ledna 1990 do knížky Na doraz: „Příteli Čutkovi k jeho šedesátinám, a jeho občanské statečnosti.“ Obdarovaný neměl problém se statečností, ale se zodpovědností. S pochybami, jestli je ještě intelektuálem. „Myslím, že já už na to nemám. Můj mozek zlenivěl, moje pero většinou zahálelo, zkrátka jistá pohoda dělnické profese se do mne zažrala příliš hluboko. Kdeže je odbornost bývalého intelektuála! Zasunuta kubíky betonu a haldami cihel mé zedničiny, odplavena potoky mnou nyní měřené vody.“

Poctivec až do morku kosti možná by zůstal dělníkem, nebýt JUDr. Pavla Rychetského, který si ho jako místopředseda vlády vzal k ruce. To už Jiřímu Čutkovi zbývalo málo sil.

Dožil se pouhých třiašedesáti let. Zítřka by mu bylo rovných osmdesát.

O málokoho se rozbíjejí všemožné teorie o lidských danostech tak jako o jihočeského písmáka Čutku. Narodil se do nejprostitějších venkovských poměrů, jeho dětstvím byl trakař a tažné krávy. Zdánilivě jak stvořený pro uhlířskou víru, na kterou je rozumové poznání krátké. V Čutkovi se ale víra snoubila s intelektem.

Divadelník a spisovatel František Pavlíček hořce tvrdil až do smrti, že komunismus je jako lepra, že se ho nikdy nelze zbavit. Když jsem teď přečetl Paměti a úvahy Lubomíra Štrougala, dal bych Pavlíčkovi za pravdu. To bych ale musel zapomenout na Jiřího Čutku.

Verši jsem začal, verši končím. Jsou ze Snu o shledání. Napsal ho v té kralupské maringotce.

„Na hřbitově v Olešnici bych otevřel hrob/jako se zjara otvírají studánky/maminku/tatínka/obě moje báby/a oba dědečky/toho co mě vozil na krávé/a zabil na místě housera/co mě štípnul do tváře/i toho přísného, spravedlivého/co jsem po něm zdědil/zrzavou a tvrdou hlavu.“

Zdroj: Hospodářské noviny, 5. 1. 2010 Autor: Jiří Černý

*** Jaké bylo vaše dětství? Jaké místo v něm měly knihy?**

Moje dětství bylo šťastné, byť poznamenané půlročním pobytem v nemocnici. Tam jsem se naučil házet malé problémy za hlavu. Knihy miluji od doby svého prvního žvatlání (viz nahrávka z Dětského domu „Kam, Karkulko malá, kam?“) a tahle láska je opravdu vytrvalá.

*** Proč jste se rozhodl vydat knihu Jen tak si píšu až nyní?**

Tátovy strojopisy a rukopisy ležely od jeho úmrtí v roce 1993 u mě v

šuplíku a trpělivě čekaly na zveřejnění. Tento vnitřní dluh se mi povedlo splatit až v roce 2021 a vydal jsem část jeho vzpomínek na dětství, z čehož mám ohromnou radost a věřím, že i táta, kdesi ve vesmíru.

S rozluštěním a přepsáním části rukopisů mi moc pomohla žena mého kamaráda Klára Kordíková, za což jí znovu děkuji. Připravil jsem i druhý, poslední, díl tátových textů a doufám, že vyjdou ještě letos.

*** Začal jste psát až ve zralém věku, nebo jste psal do šuplíku a na světlo světa vytáhl svoje texty s odchodem do důchodu?**

Díky covidovému času izolace jsem si, pro zlepšení nálady, začal zapisovat své vzpomínky na dětství a dospívání. V šuplíku jsem měl tátovy texty, říkanky pro děti, písničky a filmový scénář, který tam zatím jen tak leží a sám se nejspíš nedodělá.

*** Máte své oblíbené autory či knihy, ke kterým se vracíte?**

J. Hašek: Osudy dobrého vojáka Švejka, J. Schaefer: Muž se srdcem kovboje, M. Bulgakov: Mistr a Markétka, B. Vian: Pěna dní, J. Kerouac: Na cestě, J. K. Toole: Spolčení hlupců, W. Saroyan: Tracyho tygr... a mnoho dalších.

*** A co poezie? Máte své oblíbené? A psal jste jako student poezii dívkám?**

V dobách studentských jsme s kamarádem Pavlem Straškem vymýšleli písničky – hudbu i texty jsme skládali společně a já později přisedlal na textování převzatých melodií pro skupinu Kvakál.

Z poezie jsou mi nejbližší básně Robinsona Jefferse a Františka Halase.

*** Psát pro děti je jedna z nejnáročnějších literárních disciplín. Dětský čtenář nic neodpustí. Vám se podařilo vydat dvě sbírky podzimní a zimní poezie (V barevném listí a V bílých peřinách). Obě sbírky jsou nádherně ilustrované Petrou Hanušovou. Jak jste se k dětské tvorbě dostal a co vás na ní láká?**

Pro syna jsem napsal první říkanky, které ležely léta v šuplíku. Ty tvoří základ knížky V bílých peřinách, což je ovšem dílko kolektivní, protože bez ilustrací a písniček si publikaci lze už jen těžko představit. Nejdřív jsem oslovil Pěťu Hanušovou a nabídl jí, aby texty ilustrovala.

S chutí se do toho pustila a během „Knihobraní“ v Lázních Bělohradu ještě kontaktovala písničkářku Lucku Doušovou, jestli by na každou říkanku nesložila hudbu. Začala spolupráce, ze které mám opravdu výborný pocit, ale ze všeho největší radost mi (nám) přinášejí reakce dětí, kterým je kniha

určena. Další díl s podzimní tematikou V barevném listí už spatřil světlo světa a ještě letos bychom chtěli vydat další dva díly věnované jaru a létu. Na základě všech čtyř částí chce Lucka vytvořit metodiku pro mateřské školky.

*** Je obtížné najít kvalitní ilustrátory a další spolupracovníky na knize?**

Na náhody nevěřím, protože mezi nebem a zemí jsou věci dané, a dobře že tak. Ano, mám skvělé spolupracovníky, bez jejichž pomoci si už svoje aktivity na poli literárním i jiném představit nedovedu. Mimo výše zmiňovaných jsou to Ivan Straka (ilustrace), Vláďa Fuksa (korektury), Honza Jech (deník z našich čundrů), syn Vojta (nahrávání a focení), Zdeněk Majer (překlady), Petr Hojda (fota) a rád bych zmínil i pár dalších výborných přátel, z nichž někteří už odešli: Ondru Tučka, Sergeje Müllera, Petra Kordíka, Honzu Simona, Kamila Bučka, Ivana Beneše... ale hlavně mám vedle sebe partnerku Irenku, o kterou se můžu opřít, aniž by upadla. To se mi to, pane, píše...

*** Zdá se, že vám se daří oslovit ty správné lidi, nakonec ukázky z vaší knížky krátkých humorných textů Spěchám na svět k obědu pro Český rozhlas načetla Halina Pawlowská. Mimochodem knížku pochválila. Jak to děláte, že se dokážete prosadit v dnešní době, kdy je konkurence obrovská?**

Děkuji za krásná slova. Já jsem se prosadil? Hurá! Jdu si do ledničky pro plzeň.

*** Přečetl jsem Spěchám na svět k obědu a musím dát za pravdu Halině Pawlowské, že cituji: „...věty se čtou hladce, jako když nůž zajíždí do másla, nic vás neruší a velkým kladem tvorby Jiřího J. Čutky je, že jeho hrdinové jsou lidé se srdcem.“ Tuším odpověď, ale zeptám se: Je to spíš váš život, nebo fabulace?**

Píšu s nadsázkou o svém životě tak, jak šel. Pokud se čtenářům moje povídání líbí a ještě se zasmějí, jsem opravdu rád.

*** Trápil jste se s knihou, nebo se psala snadno? Píšete na první dobrou, nebo hodně škrťáte a opravujete?**

Je to boj. Odvolávám, co jsem odvolal, slibuji, co jsem slíbil, škrťám škrtnuté a opravuji opravené.

*** Máte další literární plány?**

Jak se říká: „Chceš-li rozesmát pánaboha, seznam ho se svými plány“.

Přesto je spřádám.

Ještě letos bychom chtěli vydat zbylé dva díly knížek pro děti, světlo tiskárny by měl spatřit i druhý díl tátových vzpomínek a také kniha fotografií Petra Hojdy, kterou jsem otextoval (dvoujazyčně vydání). Tak uvidíme.

*** V povídce *Knihy, knihy, knihy* píšete, že čas od času přeměříte knihovnu a řeknete si: „Je zbytečně obsáhlá.“ Vzpomněl jsem si na svou manželku, která občas řekne: „Kam ty knihy budeme dávat?“ **Kupujete ještě klasické knihy a co říkáte na e-knihy?****

Klasické knihy kupuji – a jak rád! V antikvariátu nebo knihkupectví se cítím jako houbař v lese po dešti a doma si zase připadám jako „milionář, který ukradl slunce“, protože se nezabývám ani knih, ke kterým se nevracím, jenže je mi líto dát je pryč. E-knihy nevyhledávám, ale nic proti nim nemám.

*** Ted' trochu odbočím, jak jste se dostal do Lázní Bělohrad? Pokud vím, žil jste v Praze. Máte k tomuto kraji nějaký vztah?**

Dovolte mi odpovědět textem publikovaným v Bělohradských listech:

Na Bělohrad!

„Nacházet se v pokročilejším věku.“

„Užívat si podzim života.“

„Mít už něco za sebou.“

Takovým květnatým slovům se příjemně naslouchá, znějí i trochu vznešeně, jenže co si budeme povídat. Stáří je prostě stáří, ať si ho malujeme na růžovo jak chceme. Člověka po šedesátce každý den něco zabolí a dokonce se z toho raduje: Hurá. Existuje důkaz, že ještě žiju.

I já, v pokročilejším již věku, unaven velkoměstským mumrajem, začal jsem přemýšlet o přesídlení z Prahy. Kromě přírodních krás, lázeňské péče nebo historických památek zaznamenal jsem si ve svém pomyslném deníčku tři hlavní důvody, proč právě do Lázní Bělohradu:

1) Jsem zapadlý vlastenec

2) Navštívil jsem veřejný záchodek

3) Rád šlapu chodník

Někdy před dvaceti lety vydal jsem se poprvé dobrovolně na milost a nemilost zdejší rehabilitační péči. „Nemilost“ byla z mého seznamu ihned vyškrtnuta a po procedurách jsem se chutě zapojil do nejrozšířenějšího sportu lázeňského – belhingu. To se jen tak belháte po městě a koukáte, kde co lítá. Když nikde nic nelítá, podíváte se na zem a ejhle. Objevíte krásný

žulový chodník tří barev, ani se po něm nechce šlapat. Říkáte si: Tahle kostka bude asi z Mrákotína, tahle možná z Jeseníku a tahle žlutá snad ani žula nebude. Všechny jsou sestaveny do čtyřlístků pro štěstí, zřejmě aby sebou na náledí nikdo nešvihnul. Jdete a jdete, až dojdete k veřejnému záchodku. Tady by Eulálie Čubíková se svými protesty na obranu veřejných mravů určitě neuspěla a zatímco ve Zvonokosech byl veřejný záchodek výdobytkem francouzské revoluce, zde je oslavou civilizované společnosti. Čistý a funkční. Paráda.

A vykročíte dál – tedy jestli vás případná průtrž mračen neodradí. Pokud se jí to podaří (kdybyste náhodou byli z cukru), povedou vaše kroky nejspíše rovnou do hostince U Sehnalů, kde neprší. A když vám déšť nevádí, povedou vaše kroky opět do hostince U Sehnalů, ovšem kulturní oklikou se zastávkou v kostele Všech svatých, minimálně proto, že „vono to baroko není špatný pro voko“.

Psát o bělohradských památkách je jako nosit dříví do Hůry. Přesto si dovolím jednu poznámku. Na kolika místech naší vlasti urputně shánějí důkazy, že chloubu jejich obce skutečně postavil mistr Santini? My se pídít nemusíme, protože to víme, a zámek, jak doufám, brzy pořádně prokoukne k radosti nás všech.

Teď mě ale, prosím, omluvte. O svých přátelích a dalších pozoruhodnostech napíšu někdy příště. Spěchám se totiž naložit do bahna „řesti“, protože bahno neřesti vypadá určitě jinak.

Mějte se krásně a lázeňsky.

J. J. Čutka

*** Překvapil vás zisk Jivínského Štefana za kulturní počin roku? Není to první vlašťovka pro další ocenění (např. Magnesia Litera, Nobelovka atp.)?**

To byl šok! V první chvíli jsem si myslel, že se jedná o nějaký omyl nebo snad předcítání abecedního seznamu. Jivínský Štefan mi udělal velikánskou radost. Stojí na knihovně a právě teď sleduje jak a co píšu, tak ho nesmím zklamat. S Nobelovkou samozřejmě počítám – jako každý.

Děkuji za otázky a všechny čtenáře srdečně zdravím!

Bude-li mít někdo o zmiňované knihy zájem, může si je u mě objednat e-mailem: jctk@seznam.cz

Předání: nejlépe osobní v Lázních Bělohradu, Jičíně či v Praze.

Tituly: viz Databáze knih: [Knihy](#) | [Databáze knih \(databazeknih.cz\)](#)

Jména: Jiří Čutka a Jiří J. Čutka

Jiří J. Čutka

Jiří J. Čutka
Spěchám na svět k obědu
vlastním nákladem v roce 2023

Jiří J. Čutka napsal knihu veselých fejetonů s humorem. Odlehčeně se dívá na svůj život, neboť už v prvních okamžicích života (viz *Spěchám na svět k obědu*) věděl, co je v životě důležité, v jeho případě oběd. V první části nás provází svým životem od dětských let, přes peripetie základní školy, studentská léta, školní brigády až do dospělosti, kdy v roce 1997 navštívil Spojené státy,

Líbí se mi jeho postřehy a závěry, jako například ve fejetonu *Když nic, tak aspoň něco*, kde na str. 47 píše, cituji: „*Libáním to totiž začíná, vraždami pokračuje a protisocialistickými hesly končí.*“ Jeho „*upovídánost, ukecanost, užvaněnost.*“

Zaujaly mě i vzpomínky na jeho babičku, která pro něj byla jakýmsi Komenským, vnášejícím do života ty správné postřehy a rady. Vzpomněl jsem si na svou babičku, měl jsem to podobně.

Pokud mám označit nějaký fejeton za ten, který mě zvláště zaujal, potom je to kapitolka *Kostky jsou vršeny*, kdy se autor mimo jiné vyznává ze svých prvních zkušeností s opačným pohlavím. Nakonec autor na str 13 konstatuje, že, cituji: „*Ale přece jen jsem konkrétní představu o dívčím těle získal, lesy mlčely a cestou jsme nikoho nepotkali.*“

V druhé části knihy nazvané *Muška Jenom* nacházíme fejetony psané životem. Potěšilo mě, že autor miluje Švejka, což dává najevo různými citacemi. Viz str. 104: „*Základem mé vlastní literární sbírky se stal Vinnetou následovaný dobrým vojákem Švejkem. Ti dva spolu vykourili kalumet míru, zapili to pivem U kalicha a zůstali na polici vedle sebe.*“

Knížku vhodně doplnil ilustracemi Ivan Straka.

Myslím si, že při čtení se naplnila autorova slova z úvodu, cituji: „*... pokud se při čtení mých slov alespoň trochu usmějete, uleví se mi a můžu si jít do ledničky pro plzeň.*“

Takže, pane autore, za mě si můžete klidně jít pro tu plzeň.

Václav

POEZIE ILONY PLUHAŘOVÉ

LOUTKY

Já a ty
taháme
za nitky dnů,
v duších stehy
z dramatu
hot a čehy.

SEN

Tvrký chleba,
levný kafe,
drahý úrok,
vztah dál
klape.

MÁ MĚ RÁD, NEMÁ MĚ RÁD

Peněženka srdce
klopí prachy
arytmiím
nejistoty
v hypertenzi
lhaní.

DOBŘE VYHLÍDKY

Na dlani
jíme, spíme,
na krku
visíme si
s palcem nahoru
před námi.

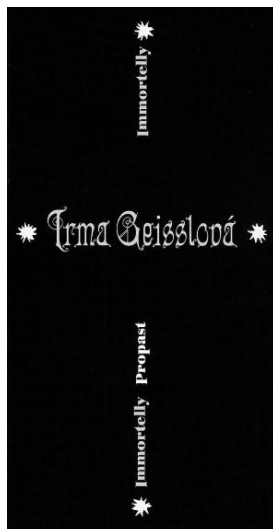
NÁVOD

Gordický uzel,
labyrint na rtech,
z mozaiky slibů
na koni dlících
povodeň slzí
úsměvu dlužná
rozetne.
(Možná.)

LITERÁRNÍ VÝROČÍ – IRMA GEISSLOVÁ

Irma Geisslová, spisovatelka a básnířka spjatá s Jičínem, není příliš mnoho známá v literárních kruzích, a tak dovoluje, abych ji připomněl, neboť právě koncem května si připomeneme 110. výročí jejího úmrtí (zemřela v Jičíně 27. května 1914 těsně před počátkem 1. světové války).

Vzpomínám ji také proto, že právě tato autorka byla znovu objevena až v závěru 20. století, především díky profesorce Janě Hofmanové, zakládající člence našeho literárního kroužku. A právě z díla paní profesorky, která zemřela na konci dubna 2002 ve věku 65 let, budu dnes citovat. Jen pro připomenutí Jana Hofmanová získala za práci *Literárně historický průvodce městem Jičínem* (píše zde o Geisslové) v literárně vědní kategorii Šrámkovy Sobotky v roce 1988 1. cenu a za práci *Irma Geisslová – básnický objev naší doby* na téže soutěži v roce 1995 2. cenu.

Dovolím si z jejího díla citovat: „ ... do ulice Havlíčkovy, najdeme zde na domě č. 174 pamětní desku z tmavě šedozeleného syenitu od K. Stuchlíka s nápisem: Samota mne mrází odvěká, volám, hledám srdce člověka. Immortelly. V tomto domě zemřela 27.5. 1914 Irma Geisslová, spisovatelka a básnířka jičínská, r. 1855 – 1914. Učila lásce k vlasti, k přírodě, k člověku.

Tuto už téměř zapomenutou současnici Nerudovy básnické generace jsme si připomněli až zase r. 1978, kdy byl vydán výbor z jejich veršů Zraněný pták.

Otec I. Geisslové byl absolventem jičínského gymnázia a pracoval v Pešti jako železniční úředník. Zde se 6.7. 1855 Irma narodila. Do Jičína přišla r. 1884 s otcem, který se sem uchýlil na penzi. V r. 1885 se nastěhovala do domu č. 174 v dnešní Havlíčkově ulici a žila zde až do smrti 1914.

Psala verše a povídky do pražských časopisů a do jičínského listu Krakonoš. R. 1879 jí vyšla první básnická sbírka Immortelly, z níž je použit i citát pro její pamětní desku, zasazenou k 80. výročí jejího narození v r. 1935. Pod vlivem poezie Krásnohorské a Nerudy píše básnické sbírky z 80. let: Výběr lyriky (1882), Z Podkrkonoší (1887) s motivy z Jičína a okolí, z Prachovských skal ... Byla za ni poctěna cenou Svatoboru. Jsou zde lehce

nadýchané verše, připomínající Nerudovy Prosté motivy (básně Pod kaštany), básně plné citlivých a žensky jemných postřehů, jinde přival slov brání čtenáři vcítit se do zážitků dojaté autorčiny duše (Vstup do Prachovských skal). Sbíрку uzavírá již zmiňované, nepříliš zdařilé drama Valdštýn v Jičíně.

Geisslová psala i povídky – Lid na železnici, Inženýr Racek, Divoké koření aj., divadelní hry – kromě dramatu o Valdštejnovi hru Nápadníci, psala pro děti.

Její práce byly často tištěny v Americe. V Chicagu bylo pojmenováno sdružení českých žen „Sborem I.Geisslové“. Jeho zásluhou byl postaven na jejím hrobě na jičínském hřbitově žulový, leštěný, prostý pomník.

Její zaujetí krásou krajiny kolem města, které si Geisslová zvolila pro druhou polovinu svého života, proniká do většiny jejich děl básnických i prozaických, jako např. v povídce Lilie a růže – kde vyjadřuje zároveň i víru ve šťastný život zdejšího lidu v budoucnosti: „... Sestupuje z hory Tábor, hleděl k čtyřem stranám světovým, a všady bylo soustředěno tolik nádherných půvabů přírodních, tolik dojemného kouzla domácího kraje, že lehko pochopil, jak stane se ta krása, až přijde čas, vychovatelkou okolního lidu: i zašeptal nad ním bezděky: „Ty budeš šťasten ...“

R.1933 – byla ulice při řece Cidlině na Novém městě v Jičíně nazvána nábřežím I.Geisslové.“ (citace z práce Jany Hofmanové)

Profesorka Hofmanová uveřejnila krátkou ukázkou ze své práce o Irmě Geisslové také v našem třetím sborníku Mýma očima (1997), kde jsou přímo krátké ukázky z básní věnovaných Jičínu (např. Čerovce nebo poustevníkovi u Lodzie), a tak si dovolím zde alespoň kratičkou ukázkou věnovanou odcitovat:

POUSTEVNÍK

„Pěnkava z lip korun tiká
v jarní vlnadě,
že prý mají poustevníka
v Libosadě.
Má tam džbán a bochník chleba,
Kos tam zpívá
Chleba nosit není třeba, neubývá.
Milenci tam chodívají ku zpovědi,
Že v něm skoro otce mají,
Dobře vědí ...“

V závěru potom Jana Hofmanová cituje názory literárních kritiků povětšinou ze 70.let 20.století. Myslím si, že nejlépe vystihuje nový pohled na ve své době zneuznanou básničku citace z časopisu Naše rodina č. 6/1971, kterou napsal I. Slavík : Nezaznamenaná hvězda české poezie: „Rozhodně je to první moderní česká básnička a ve své lumírovské generaci hvězda první velikosti, a ne epigonská odnož až někde daleko za Sládkem, Vrchlickým, Zeyerem, natož Krásnohorskou ...“

Doufám, že jsem alespoň tímto krátkým článkem připomněl osobnost Irmy Geisslerové a zároveň bych chtěl poděkovat paní Janě Hofmanové, že nám, kromě jejich ostatních literárně – kulturních aktivit, zanechala vzpomínku na významnou básničku přelomu 19. a 20.století. Víím, že ona by tuto vzpomínku zpracovala mnohem fundovaněji, ale chci věřit, že jí moje vzpomínka tam nahoře potěší.

Václav

Václav FRANC: VZPOMÍNÁNÍ

Paměti o počátcích organizovaného (ne zločinu) psaní na Jičínsku po roce 1990.

Část 12.

Mínule jsem se věnoval naší akci v rámci Dne poezie v roce 2006, ale tento rok přinesl řadu dalších událostí.

Tak především pozitivita: uskutečnili jsme autorská čtení , získali jsme i řadu ocenění na soutěžích (např. v Lysé dokonce tři naši autoři), potěšitelné je, že o ocenění se podělilo šest autorů (vloni pouze tři), uspořádali dva stmeláče, zapojili se do programu Poezie v sedmém nebi, vystoupili Ze Tmy na Valdické bráně, dokonce i na 1. máje a nakročili jsme k pořádání 2. Jičínského poetického jara 2007, atd. Kromě spolkové činnosti se činili i jednotliví členové, někteří vydali svoje vlastní knížky, uspořádali vlastní autorská čtení či křty. Spolupodíleli se na organizování různých akcí (Jivínský Štefan, Jičín – město pohádky, Řehečská slepice atp.). Naš zástupce byl opět na Slovensku na Martinské poetické jeseni. Fungují naše internetové stránky (díky Martinu Žantovskému), kde dochází k pravidelné aktualizaci, takže kdo chce, informace o nás a naší činnosti si najde. Vychází pravidelně KOBRA a v roce 2006 vyšla i čtyři čísla ČAJe.

Zastavil bych se u našich cest na Slovensko, které se pravidelně uskutečňovaly od zářijové návštěvy v roce 2003. Martin pro mě byla srdeční záležitost, těšil jsem se na pravidelná setkání, pochopitelně i všechny zážitky, které jsem především s peroChorem zažívali. Jsou to

takové postřehy, jako třeba když Slováci přecházeli na euro a my na nádraží v Žilině utráceli poslední slovenské drobné, abychom je nemuseli vracet někde v bance. Prostě jsme se vydali z posledních peněz a najednou proChora napadlo, že bychom si mohli dát ještě jedno pivo. Na dvě piva to ještě nakonec dalo, ale chyběl nám asi dvacetník. Co s tím? Prostě jsme to řekli servírce, ta se zasmála a piva nám bez toho dvacetníku dala.

Vzpomínám na všechny ty diskuse s lidmi kolem Mádokýše, návštěvu muzea v přírodě v roce 2006, kdy se akce účastnila i moje žena Ladka a Martin Žantovský. Nebo osobitý humor George Figury, se kterým jsem si rozuměl právě díky podobnému přístupu k humoru a ironii.

Viz jeho vtip: *Přijde upír do restaurace a říká servírce: Dal bych si dvě deci krve!" Servírka jen vyděšeně vykřikne: "Ááááá!" a upír ji opraví: "Ne Á, ale skupinu Bé!"*

Stejně tak zajímavé cesty nás zavedli do Domažlic, kde se dvojice Simona Váchalová a Lucie Popovičová postarala o Chodské poetické jaro. Vzniklo v letech, kdy se nekonalo jičínské setkání. Na tom prvním v roce 2005 jsem byl za Jičín sám, v roce 2008 jsme jeli na západ Čech s proChorem. Poslední setkání se pak v Domažlicích konalo v roce 2011, kde jsem opět nechyběl. A především akce v roce 2008 s návštěvou trhanovského zámku byla výborná. Mohlo být lepší počasí, ale jinak jsme si to užili.

Tyto všechny dojmy z cest za literaturou nás inspirovali, abychom 2. Jičínské poetické jaro v roce 2007 udělali ještě lepší než to první v roce 2004. Pro mě to bylo nakonec setkání v Jičíně první, neboť před třemi roky jsem kvůli operaci kýly chyběl. A kdo přijel? Akce se zúčastnili autoři ze tří zemí (ČR, SR, Polsko). Hostem setkání byl Milan Hrabal, místopředseda Rady Obce spisovatelů a Marie Faruzelová, vedoucí referátu kultury Městského úřadu v Jičíně.

Polsko zastupoval jeden autor (Antoni Matuszkiewicz), Slovensko celkem 11 autorů a autorek (6 z Mádokýše Martin, 2 z Durie Martin, 1 z Žiaru nad Hronom, 1 z Piešťan, 1 z Trnavy). Z Čech se setkání zúčastnili autoři z domácího Jičina (celkem 9 autorů LiS, plus další 3 nečlenové), dále z Mělníka (2), Broumova (1), Plzeň (4), Domažlic (1), Chotěboře (2), Brna (1), Prahy (2) a dále účastníci, kteří se přidali k akci v průběhu programu (především sobotní procházky a recitace po Jičíně). V tomto přehledu jsou zahrnuti i autoři, kteří přijeli během sobotního programu a oficiálně se neprezentovali. Celkem se akce zúčastnilo na 40 autorů, autorek a příznivců literatury.

Účastníci 2. Jičinského poetického jara v roce 2007.

Nevím, co ze setkání vyzdvihnout, jestli naše putování po Jičíně, těch dojmů bylo moc. Když jsme v sobotu večer seděli v restauraci Lucie tak tam seděl opilý František Gellner v podání Vaška Teslíka. Vašek tu roli hrál tak přesvědčivě, že servírky chtěli volat policii a Jindra Lírová z Mělníka mi říkala, než pochopila, že je to součást programu, že se tak opil, až pokazil celou akci. Nemohli jsme se rozejít, zvláště když do kulturního programu přispělo duo Franc – Thomka nastudování lužickosrbské „sprostonárodní“ písně za přispění Milana Hrabala.

A co napsal Milan Hrabal po akci, cituji: *„Milí přátelé, ještě teď jsem naplněn příjemnými dojmy a pocity z letošního JPJ. Poznal jsem hodně krásných lidí, nový a pro mne zajímavý přístup k organizaci podobných setkání, pozoruhodné byly i přednášky, u nichž mi bylo jen trochu líto, že nebyly později k dispozici v tištěné podobě - možná se to dá ještě napravit - ... Prátelská atmosféra a originální organizační „tahy“ jsou jistě důležité, ale ještě důležitější bylo pro mne zjištění, že se sešlo překvapivě dost pozoruhodných literárních děl - nejen českých, ale možná ještě víc slovenských. Takže držím palce a tuhle chválu si nenechám pro sebe.*

A pokud dostanu pozvání do Martina, nejspíš neodolám!“

Pro mě osobně mělo setkání ještě jednu zajímavost, neboť jsem tam z balkónu jičinské knihovny oficiálně vyhlásil svoje království a sebe pasoval na krále Václava V (pátého). Matěj Thomka byl totiž prezidentem Mádokýše a já považoval republikánské zřízení za přežitek. Od té doby jsme se často špičkovali dotazy typu, co dělají mí poddaní atp.

Na moje jmenování reagovala i Táňa Sivová, která se z akce omluvila, cituji z jejího mailu: „*Mily kral Vaclav V. Tvoja cudzinecka legia ma uz informovala o priebehu poetickej jari. Je mi velmi luto, ze som tam nemohla byt. Dievcata prisli nadsene. Vraj ste nasadili vysoku latku a malo to vybornu uroven. Blahozelam. A velmi pekne dakujem za knizky, uz sa tesim, ako ich budem po veceroch citat. Dufam, ze Ti nic nebude branit v tom, aby si na jesen navstivil Martin.*“

Takové bylo jičínské jaro 2007. Takové akce mě nabíjely. Bylo to inspirativní a myslím, že právě Jindra Lírová mi říkala, že vždycky po těchto setkáních má chuť psát.

Stejně tak rád jsem jezdil do Chotěboře, kde Petr Musílek pořádal Literární Vysočinu. Opět s proChorem jsme drželi vlajku našeho spolku. V Chotěboři jsem poprvé potkal Honzu Řehounka, ale i další literární přátele. Pamatuji, jak slovenská parta oslavovala vítězství Pavla Garana v kategorii poezie a prozpěvovala: „*Od večera do rána , recitujem Garána ...*“ I slavné pěvecké vystoupení o půlnoci v Chotěboři na náměstí, které málem skončilo zatčením proChora. Nejen že nám přitížilo, že jsme rušili noční klid, ale především, že jsme zpívali falešně, protože místní policista prý chodí zpívat do kostelního sboru.

Taky jsem zapomněl v restauraci po pár deci vína bundu, pro kterou jsme se pozdě v noci vraceli, ale těch veselých příhod z těchto akcí bylo hodně. Rád na ně vzpomínám a na lidi, kteří je dotvářeli.

Právě Petr Musílek, který už bohužel není mezi námi, byl zapáleným člověkem, organizátorem, ale i výborným básníkem. Štafetu postupně přebrali Zora Šimůnková, bohužel už také není mezi námi, Radek Lehkoživ a Saša Gr. Když se potom Literární Vysočina přenesla do Havlíčkova brodu, už to nebylo ono. Nakonec i jičínští literáti na Vysočině často zabodovali, já tam dokonce v roce 2009 vyhrál kategorii próza a cenu mi předával Martin Magor Jirous, který svým způsobem s panákem (snad rumu) v ruce recitoval svoji poezii.

Všude tam jsme šířili slávu jičínského spolku, protože nás všude znali a zvali nás na akce. Myslím, že si to ani v Jičíně a okolí nedovedli představit, jak moc je naše poetické jaro známé po vlastech českých.